

Vrienden van HOVO Utrecht

Verslag van de **Vriendenmiddag** - dinsdag 15 januari 2019

Alles was weer in gereedheid gebracht om de Vriendenmiddag 2019 te laten beginnen: de catering was er helemaal klaar voor, het geluid prima in orde en de spreker, dr. Jan Stroop, was al in de wandelgangen gesignaleerd.

Dat was voor de voorzitter van de Vrienden van HOVO Utrecht, dhr. Harry Peeters, het sein om iedereen op een warme manier welkom te heten en Jan Stroop het woord te geven voor zijn conference rond het onderwerp *'Taalverloeding bestaat niet'*.

Het zou een wetenswaardig middagje worden... Want waar ongeveer iedereen in Nederland denkt dat het met het taalgebruik achteruit holt is zo'n onderwerp op z'n minst intrigerend.

Dhr. Harry Peeters

Dr. Jan Stroop komt op dreef...

telijk gemaakt door talloze voorbeelden van hete hangijzers in het Nederlandse taalgebruik (zichtbaar gemaakt in de PowerPoint presentatie), waar de aanwezigen hun goed of fout mening over konden geven en waarover Jan Stroop de discussie aanging.

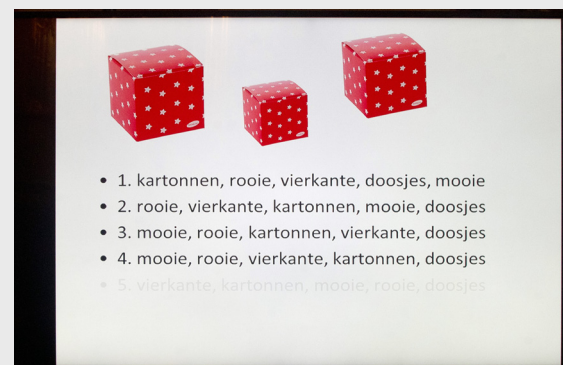
We stoeiden met 'kartonnen, rooie, vierkante, mooie, doosjes' tot we alles eensgezind op zijn plaats hadden, voorbepalingen bleken een vaste volgorde te hebben die wij allemaal kenden.

Jan Stroop citeerde uit Corpus Gesproken Nederlands (1000 uur grotendeels spontane spraak uit ca 2000): een mooie meisje 0,9% tegen een mooi meisje 99,1%, de onderliggende regel wordt door moedertaalsprekers moeiteloos toegepast, en is vrijwel onmogelijk voor hen die niet in een Nederlands sprekende omgeving opgegroeid zijn.

In gesprek met de aanwezigen

Het begon al gelijk met de stelling dat we het in Nederland over bijna alles oneens zijn: Frans Bauer of Frans Schubert, 130 km. ja of nee, voetbal of hockey, enz. Maar over taal zijn we het vrijwel altijd wel eens: 'Gisteren ze heeft gekocht m'n boek' vinden we allemaal onzin en 'Morgen kijk ik er nog even naar' zien we als een correcte zin. Hoe komt dat? Dat komt zegt Jan Stroop door ons taalgevoel, dat ontstaat in de kleutertijd, waar we spelenderwijs het systeem van de taal hebben geleerd, we kennen de grammaticaregels zonder ze te kunnen formuleren. Dankzij die opgeslagen grammatica kunnen we zinnen maken die we nooit eerder gehoord hebben. Dat werd vervolgens inzicht-

Gevoelsmatig weet iedereen wat juist is...

Vervolgens neemt Jan zijn toehoorders mee naar een vreemde paradox met een zin die door velen wordt gebruikt: 'ze is ouder **als** haar broer'. Dit 'als' en 'dan' gevecht bleek een lange historie te hebben in onze taal, het oudste voorbeeld van **als** stamt uit 1540: *Mach een knecht ooc beter zijn als zijn Heere?*, ook Vondel gebruikte deze constructie. Men kon het er nooit over eens worden, tot op de dag van vandaag!

Waarom hebben wij zo'n moeite met het gebruik van 'dan' achter een vergrotende trap? Blijkbaar vinden wij dat één vorm genoeg is voor één functie, we zijn economisch in ons taalgebruik!

Ook een belangrijke kwestie is het gebruik van *hen* en *hun*.

Jan Stroop stelt dat het onderscheid tussen die woorden kunstmatig is.

De woorden *hen* en *hun* worden in de praktijk nogal eens door elkaar gebruikt en het onderscheid (wat in de standaardtaal wel degelijk bestaat!) wordt maar zelden consequent toegepast.

Bij voorbeeld: Ik heb *hun* gezien (eigenlijk 'fout!') en ik heb 't *hen* gegeven (eigenlijk 'fout!').

Jan Stroop acht dergelijk taalgebruik wel grammaticaal maar het is een schending van de norm in de standaardtaal.

Nog moeilijker wordt het als *hun* als onderwerp wordt gebruikt in een zin als '*hun* hebben gelijk'. Daar lopen heel veel mensen tegen te hoop. Het mag niet (van wie?) dus het kan niet. Maar hoe kun je volhouden dat het persoonlijk voornaamwoord *hun* nooit als onderwerp kan worden gebruikt als honderdduizenden Nederlanders het dagelijks gebruiken? Wat je niet kunt zeggen is '*hun* gelijk hebben', maar wel '*hun* hebben gelijk'. Hebben *hun* dan de taal verkwanseld?

Na een demonstratie van een hersenonderzoek waarbij ons brein anders bleek te reageren op 'goed' en 'fout' dan wij misschien gedacht zouden hebben kwam Jan Stroop aan het eind van zijn conference door het beantwoorden van de vraag of taalverloedering bestaat, want daar ging het allemaal om die middag.

Correct taalgebruik is taalgebruik dat zich helemaal houdt aan de schoolnorm, waar van ons gezegd wordt wat goed of fout is. De taal van de taalpurist.

We vinden iets fout omdat het ons gezegd is zei Jan Stroop al in het begin van zijn conference, **niet omdat we het ook zo voelen!** Alles wat een taalgemeenschap kan zeggen en schrijven daar is niets bij wat de taal niet eigen is. Dus zegt Jan Stroop: **taalverloedering bestaat niet!**

Iemand die zijn moedertaal spreekt maakt geen fouten. In principe... dat is een concessie die dr. Jan Stroop wel wil doen!

Na het dankwoord van de voorzitter kwamen we bij de nazit tot de conclusie dat er waarschijnlijk (er is geen statistisch bewijs) nooit zoveel gelachen is tijdens een Vriendenlezing. Het is de verdienste van dr. Stroop dat hij, op basis van een uitgebreide linguïstische kennis, ons naar onszelf heeft laten kijken als taalgebruikers.

De Unie van Utrecht zaal ruim gevuld met Vrienden

Hun hebben de taal verkwanseld of niet...

En over degenen die er niet waren:
Hun hadden ongelijk!

Interessante websites:

Engelstalige site over het MRI-onderzoek:

[Klik hier](#)

Een artikel in Neerlandistiek:

[Klik hier](#)

Engelstalige Facebook berichtenwisseling:

[Klik hier](#)